

Проте складність впровадження управлінського обліку полягає у тому, що мають бути враховані конкретні методичні підходи, які б дали змогу побудувати облік та систему бюджетування відповідно до технології, узгодити з функціями обліку, а також запропонувати такі методи, які б допомогли створити належну систему контролю. Ще однією складністю виступає застаріле бачення обліку й управління вітчизняних фахівців. Для цього необхідно популяризувати методи управлінського обліку серед менеджерів та бухгалтерів, вдосконалювати систему навчання на даних спеціальностях.

Отже, управлінський облік як інструмент управління створює конкурентні переваги в ринковому середовищі, а саме – забезпечує підприємство ключовою інформацією. Проте впровадження і вдосконалення управлінського обліку на українських підприємствах залишається актуальним питанням і потребує подальших досліджень.

Список використаних джерел

1. Фоміна О. В. Управлінський облік у торгівлі : монографія. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 468 с.
2. Варченко О. М., Свиноус І. В., Іванова Л. С., Ткаченко К. В., Биба В. А. Методичні підходи до управління витратами сільськогосподарських підприємств. *Агросвіт*. 2020. № 12. С. 19-26.
3. Сахно Л. А. Управлінський облік: аналітичний аспект. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. 2018. № 1 (29). С. 192-198.

Слободян Т.А.,
здобувач вищої освіти групи Б2/1,
Науковий керівник: **Дубініна М.В.,**
д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

У період трансформаційних зрушень та прискорення глобалізації усіх економічних процесів виникла необхідність формування стабільної внутрішньої організаційної структури підприємства, зокрема налагоджене ведення управлінського обліку. Сучасні підприємства мають на меті не тільки збільшити прибутки, мінімізувати витрати, зменшити плинність кадрів, але й налагодити та встановити міцні взаємозв'язки між

керівниками, працівниками, підрозділами за допомогою вдалого ведення управлінського обліку. Однак, багато вітчизняних підприємств не виявляють зацікавленості у веденні управлінського обліку на підприємстві, оскільки вбачають у даному процесі тільки додаткові витрати, які є недостатньо обґрунтованими та не настільки необхідними для того, щоб досягти високих фінансових результатів.

Слід зазначити, що управлінський облік — це процес виявлення, вимірювання, накопичення, аналізу, підготовки, інтерпретації та передачі інформації, що використовується управлінською ланкою для планування, оцінки і контролю всередині організації та для забезпечення відповідного підзвітного використання ресурсів [1].

Система управлінського обліку має на меті налагодити зворотній зв'язок між керівниками та підлеглими з метою підвищення їхньої продуктивності праці, уникнення спірних питань щодо виконання трудових обов'язків та швидкого виконання поставлених завдань. В. В. Биба та Ю. І. Матюшіна наголошують, що головною метою управлінського обліку виступає «процес надання керівникам і спеціалістам підприємства і структурним підрозділам фактичної, планової і прогнозованої інформації про внутрішню та зовнішню діяльність підприємства для забезпечення можливості прийняття обґрунтованих управлінських рішень» [2, с. 61].

Основними відповідальними особами за ведення управлінського обліку є керівник підприємства або головний бухгалтер. Відсутній інноваційно-інформаційний складник управлінського обліку. Кузик В.І. наголошує на тому, що планування діяльності здійснюється на основі історичних даних шляхом установлення цільових показників обсягів продажів (реалізації) продукції, виробництва, витрат та собівартості продукції [3].

Ведення управлінського обліку є невід'ємним елементом системи управління підприємством, який формує та закріплює змістовно внутрішню документацію підприємства та забезпечує інформацією менеджерів, які швидко можуть приймати важливі рішення. За допомогою управлінського обліку більш раціональніше виконуються базові функції менеджменту, а саме: планування, організація, координація, контроль та мотивація персоналу. Тому ключовими завданнями управлінського обліку є:

- інформаційна забезпеченість вищого керівництва;
- структурування даних за окремими підрозділами, відділами, цехами;
- групування та систематизація витрат за видами та центрами відповідальності;
- контроль операційної, фінансової, інвестиційної діяльності;

- прогнозування майбутніх витрат та доходів, виходячи з минулих років функціонування суб'єкта господарювання;
- пошук скорочення витрат на основі змістовного аналізу собівартості продукції;
- розробка системи бюджетування з метою раціонального розподілу та використання ресурсів підприємства.

Відповідно до ст. 4 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [4] встановлено перелік принципів, на яких ґрунтується бухгалтерський облік, проте не всі принципи підходять для управлінського обліку, який включає як фінансову, так і не фінансову інформацію. Так, згідно з принципом послідовності, змінювати облікову політику можна лише у випадках, передбачених національними ПСБО. Щодо управлінського обліку, то доцільним є розробка на підприємстві «Положення з ведення управлінського обліку» та внесення змін до нього, відповідно до потреб керівництва, а не змін у законодавстві. Крім того, до управлінського обліку входить інформація з інших сфер діяльності, внаслідок чого дані можуть мати інші одиниці виміру, отже принцип «єдиного грошового вимірника» не належить до управлінського обліку. А це означає, що до управлінського обліку варто застосовувати інші принципи.

Однією з найголовніших складових ведення управлінського обліку та досягнення успіху підприємства виступає якість отриманої інформації [5]. Базовими методами її формування на підприємстві виступають такі:

- розподіл витрат за центрами відповідальності для контролю виробничих витрат та змоги їх мінімізувати;
- визначення коливань витрат на продукцію за останні роки для оцінки динаміки змін змінних та постійних витрат підприємства;
- формування кошторисів виробничих витрат окремо за центрами відповідальності з метою визначення ефективності їх роботи;
- визначення заздалегідь витрат на виробництво одиниці продукції за рахунок використання системи стандарт-кост;
- формування внутрішньооблікової звітності підприємства, яка доступна для вищого керівництва, з метою контролю досягнення поставлених цілей;
- вибір розрахунку собівартості продукції за визначеним методом із метою систематизації даних та можливості їх порівняння між собою, тощо.

Для ефективної організації управлінського обліку на підприємстві потрібно розуміти, що цей процес охоплює цілий ряд етапів, які поступово впроваджуються в організації. До основних етапів управлінського обліку відносять: підготовчий, організаційний, методологічний, технічний, та завершальний [6, с. 254].

Підготовчий етап спрямований на визначення доцільності використання управлінського обліку на підприємстві.

Організаційний етап – відбувається правове затвердження даного процесу.

На методологічному етапі визначається структура та види витрат.

Технічний етап містить розробку програмного забезпечення та документообігу для ефективного ведення управлінського обліку, визначення строків подання внутрішньої звітності.

Останній (завершальний) етап пов'язаний із формуванням управлінських звітів, виявлення відхилень від нормативів, тобто здійснення контролю отриманих показників та внесення пропозицій щодо подолання дисбалансу підприємства.

Важливість формування системи управлінського обліку зумовлена необхідністю оптимізації виробничих процесів, економії ресурсів і підвищення оперативності управлінського впливу, потребою у переході до вищого рівня господарювання, відповідно до сучасного стану розвитку наукових технологій і, як наслідок, управління. При створенні системи управлінського обліку необхідно враховувати як сформульовані принципи ведення обліку, так і рекомендовані до впровадження (система бюджетного планування, застосування оцінювальних і порівняльних показників діяльності, зміна основи формування і розподілу операційних витрат та ін.).

Список використаних джерел

1. Управлінський облік. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A3%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BA (дата звернення 12.05.23).

2. Биба В. В., Матюшина Ю. І. Система управлінського обліку: сутність, завдання та етапи впровадження. *Економіка та держава*. 2015. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/1_2015/16.pdf (дата звернення 12.05.23.)

3. Кузик В.І. Features of management accounts in the enterprises of the bewing industry. *Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор»*. 2018. (дата звернення 12.05.23).

4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липн. 1999 р. №996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення 14.05.23).

5. Сирцева С. В., Кушнірук В. С., Бондаренко І. О. Управлінський облік як основа контролінгу в системі управління аграрними підприємствами *Інфраструктура ринку*. 2019. № 31 С. 763–767.

6. Мельничук І.І. Організація управлінського обліку на торговельному підприємстві. *Приазовський економічний вісник*. 2020.

Урясьєв М.О.,
аспірант 1 курсу освітньої програми «Менеджмент»,
інституту економіки та менеджменту,
кафедри обліку, аналізу і аудиту
Науковий керівник: **Волощук Л.О.,**
д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри обліку, аналізу і аудиту,
Національний університет «Одеська політехніка»
м. Одеса

СУТНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОБ'ЄКТІВ УПРАВЛІННЯ

У світовій практиці фінансового менеджменту грошовий потік є одним з головних показників оцінки результатів діяльності підприємств поруч із виручкою від продукції (робіт, послуг) і прибутком.

У найширшому розумінні грошовий потік – це переміщення грошей з грошового рахунку або нього за певний період. Але на сьогоднішній день в економічній літературі існує безліч інколи суперечливих визначень терміну «грошовий потік». Це пов'язане з тим, що по-перше саме поняття грошового потоку актуалізувалось в вітчизняній науці декілька десятків років тому, і по-друге – з відмінністю трактувань поняття грошей у різних економічних школах.

Так, в умовах адміністративно-командної економіки грошові кошти розумілися як найбільш ліквідна частина активів і включали гроші на поточному рахунку і в касі підприємства. Пострадянські вчені початку 90-х років розглядали грошові кошти в контексті оборотних активів підприємства як ненормовану їх частину. Отже, зростання залишків грошових коштів однозначно сприймалось як явище позитивне, хоча зрозуміло, що за умов ринкової економіки підприємства повинні прагнути до найбільш раціонального використання коштів, так як гроші, що утримуються на поточному рахунку та в касі, тільки знецінюються і, крім того, підприємство позбавляється додаткового доходу від їх ефективного розміщення.

В англо-американській літературі грошові кошти у звичайному нам розумінні мають назву готівки. Саме поняття грошових коштів дещо ширше – включає готівку та фінансові еквіваленти, тобто інші короткострокові ліквідні активи, які можуть бути реалізовані будь-коли без